

IRAKASGAIAREN TITULUA/ TÍTULO ASIGNATURA: MUJERES CINEASTAS.
DESDE EL PIONERISMO AL FEMINISMO

Irakaslea/Profesor/a: Sonia Pacios Álvarez

Ikasgaiaren azalpena/Descripción de la asignatura

Emakumea bigarren maila batera baztertuta edo irudikatutako objektu izatera mugatuta egon izan da zinemaren historian. Dena den, XIX. mendearen amaieran zazpigarren artea sortu zenetik, beti izan da emakume aitzindaririk, baina gizonen lan bikoitza egin behar izan dute aintzat hartuak izateko. Esate baterako, Alice Guy-Blaché edo Lois Weber aipatuko ditugu, zazpigarren artearen historiaren hasiera-hasieratik emakumeekin lotutako gaiak, baita feminismoarekin lotutakoak ere lantzen zituzten film harrigarriak egin baitzituzten.

XX. mendeko zinemaren historian, emakume zinemagile gutxi egon dira, 60ko hamarkadan European Zinema Berriak sortu ziren arte. Hamarkada horretan eta 70eko hamarkadan, feminismoa ideologia gisa indartzearekin batera, emakume zinemagile garrantzitsuak sortzen hasi ziren, hala nola Agnes Varda, Chantal Akerman, Margarethe Von Trotta, Pilar Miró, Josefina Molina, Marleen Gorris edo Lina Wertmüller. XXI. mendean, Estatuko zinemagintzan, Isabel Coixet edo Iciar Bollain zuzendari ezagunen oinordeko, talentu handiko hainbat emakume zinemagile egon dira, besteak beste, Estibaliz Urresola, Carla Simon edo Arantxa Echevarría, eta haiek dira espainiar zinemaren erreferenteak belaunaldi berrientzat.

Gaitasunak/Competencias

-Emakumeek eta feminismoak Zinemaren Historiari egindako ekarpenen ildo nagusiak ulertzeko eta aztertzeke gai izatea, zinemagintza sortu zenetik gaur arte. Ikaskuntzaren emaitza: Zinemaren Historia ikuspegi femenino eta feminista batetik interpretatzeko tresna analitikoak eta kontzeptuak erabiltzea.

-Ikus-entzunezko lanak aztertzeke gai izatea, zinemagintzaren mugimendu, korrante eta joeretan ordezkariak duten emakumeak eta emakumezko zuzendari, ekoizle eta gidolariak ulertzeke eta aztertzeke gai izatea, eta lan horiek aurreko, egungo eta geroagoko beste lan batzuekin alderatzeko gai izatea. Ikaskuntzaren emaitza: Emakumezko zinemagileei eta zinema-korronteei dagozkien filmak eta ikus-entzunezko lanak ikustea.

-Ikusitako filmen bitartez, zinemaren eta feminismoaren arteko lotura genero ikuspegitik begiratuta aztertzeke eta ulertzeke gai izatea, filmen testuinguru soziala, politikoa eta historikoa eta film horien garaiak kontuan hartuta. Ikaskuntzaren emaitza: Aztertutako eta ikertutako ikus-entzunezko lanak dagokien testuinguru sozio-politiko eta historikoan kokatzea. Diskurtso heteropatriarkal hegemonikoarekin amaitzeko funtsezkotzat aldarrikatzea genero ikuspegia.

Edukiak/Contenidos

1. Emakume zinemagileak vs ordezkaturako emakumeak.
2. Zinema mutuaren aitzindariak. Alice Guy-Blaché eta Lois Weber.
3. Emakumea zinema klasikoan. Estereotipotik misoginiara.
4. Emakumea eta frankismoa. Ana Mariscalen kasua. *El batallón de las sombras*.
5. 60ko eta 70eko hamarkadak. Feminismoaren agerpena zazpigarren artean.
6. Emakumezko zinemagile konprometituak Espainiako zinemagintzan: Iciar Bollaín eta Isabel Coixet.
7. Feminismoa eta generoa emakumezko zinemagileen belaunaldi berrian.
8. Emakumea euskal zinemagintzan, askotariko ikuspuntuetatik begiratuta.

Metodologia/Metodología

Saio teoriko-praktikoak: Irakasleak irakasgaiaren funtsezko eduki teorikoak azalduko ditu aurrez aurreko eskoletan. Ikasleek filmak eta ikus-entzunezko beste material batzuk aztertuko dituzte, irakasleak lagunduta. Aztertutako ikus-entzunezko lanen gaineko eztabaidak egingo dira eta ikasleen espiritu kritikoa sustatuko da. Gelan aztertutako filmen sekuentziei eta zatiei buruzko iruzkinak egingo dira, ahoz zein idatziz.

Literaturaren eta ikus-entzunezkoen arteko lotura kontuan izango da gidoiak aztertzean edo filmen erreferentziak egitean. Genero ikuspegiak eta teoria

feministek presentzia izango dute saioak dinamizatzean eta aurreikusitako jardueretan.

Bibliografía/Bibliografia

ARRANZ, F. & AGUILAR, P. (2010). *Cine y género en España: una investigación empírica* (F. Arranz, arg.). Ediciones Cátedra.

CAMÍ-VELA, M. A. (2001). *Mujeres detrás de la cámara: entrevistas con cineastas españolas de la década de los 90*. Ocho y Medio, Libros de cine.

COLAIZZI, G. (arg.). (1995). *Feminismo y teoría fílmica* (M. Talens, Trans.). Episteme.

CORRAL REY, M. N. eta SANDULESCU BUDEA, A. (2022). Representaciones de la figura femenina en el cine español contemporáneo (2010-2020). *Área Abierta. Revista de comunicación audiovisual y publicitaria* 22 (2), 185-199, <https://dx.doi.org/10.5209/arab.79015>

CHUVIECO, E. (2014). *Mujeres de Cine. La mirada de 10 directoras españolas*. Rialp

DE LAURETIS, T. (1992). *Alicia ya no: feminismo, semiótica, cine* (9. bol.). Universitat de València.

DÍEZ, L. T. (2016). La 'mirada femenina': estereotipos y roles de género en el cine español (1918-2015). *Ámbitos. Revista Internacional de Comunicación*, (34).

HEREDERO, C. F. (arg.). (1998). *La mitad del cielo: directoras españolas de los años 90*. Málaga. Udala, Kultura Arloa.

SÁNCHEZ NORIEGA, J.L., (2018) *Historia del cine. Teorías, estéticas, géneros*. Alianza. Madril.

VALCÁRCEL, A. (2019). *Ahora, feminismo: cuestiones candentes y frentes abiertos*. Ediciones Cátedra.

ZECCHI, B. (2013). *Gynocine. Teoría de género, filmología y praxis cinematográfica*. Sagardiana. Estudios Feministas.